

Anton Mahnič

INDIJA KOMANDIJA

Založba Bird Publisher, 2011

Naslov izvirnika:
Indija Komandija
Anton Mahnič

Anton Mahnič 1884
Copyright © Bird Publisher, 2011

Založba:
Bird Publisher
DP, založništvo, d. o. o., Levčeva ulica 13, 1234 Mengeš
Telefon: +386 (1) 723 78 28
E-pošta: info@bird-publisher.com
www.bird-publisher.com
Za založbo: Damjan Plut
Oblikovanje: Grafiza
PDF in e-knjiga narejena: septembra 2011

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

821.163.6-32(0.034.2)

MAHNIČ, Anton
Indija Komandija [Elektronski vir] / Anton Mahnič. - El. knjiga.
- Mengeš : Bird Publisher, 2011

Način dostopa (URL): <http://www.bird-publisher.com/>

ISBN 978-961-279-210-7 (pdf)
ISBN 978-961-279-211-4 (mobi)
ISBN 978-961-279-212-1 (ePUB)

257904384

Vse pravice pridržane. Nobenega dela te knjige ni dovoljeno reproducirati, prenašati ali uporabljati v izvorniku ali v prevodu v kakršni koli obliki in s katero koli tehniko, elektronsko, mehansko, s fotokopiranjem, snemanjem ali s katerim koli sistemom za shranjevanje, obdelavo in prenos podatkov brez pisnega dovoljenja založbe.

Ta e-knjiga je namenjena vaši osebni uporabi. Ni je dovoljeno prodajati naprej ali podariti drugim osebam.

Če bi želeli to e-knjigo podeliti z drugo osebo, prosimo kupite dodatni izvod te e-knjige vsaki osebi, kateri bi jo radi podarili.

Če berete to knjigo, a je niste kupili ali ni bila kupljena za vašo osebno uporabo, potem bi bilo dobro, da bi si kupili vaš lasten izvod te e-knjige. Zahvaljujemo se vam, ker upoštevate in spoštujete avtorsko delo vseh sodelujočih avtorjev in založbe.

Vsebina

Začetek.....	6
I. pismo	9
II. pismo	12
III. pismo	15
IV. pismo.....	18
V. pismo	20
VI. pismo	23
VII. pismo	26
VIII. pismo	29
IX. pismo	32
X. pismo	34
Zadnje pismo	36

Še ko sem bil majhen, so me v šoli učili, kako je neki Galilei iznašel res važno resnico, da se namreč zemlja vrti okoli solnca, ne pa solnce okoli zemlje, kakor so mislili stari. Meni, da prav očitno povem, ta nauk nikakor ni hotel v glavo. Kako hudirja, mislil sem, ali nevidim z lastnimi očmi vsako jutro solnca vzhajati in zahajati? In da bi bilo že res, kakor pravi Galilei, kako bi mogel jaz v šoli mirno sedeti, kakor velí gospod učitelj, ali bi nemorali jaz in moji sošolci z učiteljem vred in naši klobuki in naše knjige zleteti z zemljev zrak, dokler bi ne padli na kak trden in stalen kraj, kjer bi zamogli mirno sedeti in seučiti? Ti dokazi so me v mojem mnenji tako potrdili, da sem začel celó dvomiti o vsejnovější znanosti, rekel sem: Ti naši so popolnoma pozabili, da stojé na zemlji, vso svojoučenost zidajo v zrak in sanjajo reči, katerih ni bilo in jih ne bo.

Ali glej, kako se časi spreminjajo. Ko sem iz šole stopil v življenje, mi je bila priložnost ljudem v možgane gledati; sedaj sem videl, kako se tukaj noter vse vrti in meša, kako človek svoje misli in prepričanje, kakor luna svoje torilo, od dne do dne preminja, takoda ni norenja ne kraja ne konca. To opazujoč jel sem počasi dvomiti, jeli moje mnenjeo zemlji in solnci pravo. Vsaka prikazen namreč, kakor se mi je zdelo, mora imeti svojvzrok, tako tudi ono vrtenje v človeških možganih in tako bi znal vendar le prav imetiGalilei, ki pravi, da se zemlja vrti okoli solnca. Ker drugače, ko bi zemlja mirno stala, bimoral tudi v človeških možganih mir biti. In nisem več dvomil, in rekel sem: Ti si vendarle mož, Galilei, če prav ne poznam tvoje teorije, vendar ta prikazen mi priča dovolj, dasi jo zadel. Zatorej slava ti, Galilei!

Ali oh, zdaj še le vidim, kam sem zašel; da bi se le tudi v mojih možganih ne mešalo!Popolnoma sem zabil, da nam je iti v Indijo Komandijo. No, treba pa vendar le začeti. Indija Komandija! Res, čudna dežela. Ko sem bil še doma otrok, imel sem staro materin ta mi je večkrat pripovedovala o Indiji Komandiji; kako rodovitna je in krasna, in vselepo, kar se da misliti, se tam nahaja. Zatorej se mi je že takrat rodila želja v srci itikdaj v Indijo Komandijo. Ali nesrečen jaz; spravili so me kmalu v Gorico v šolo in žeprvo leto dali so mi zelen frak in šolarsko kapo, kakoršnih se ne vidi več, to vem, da mi je stala na glavi kakor pogača; imela je žalosten konec, o počitnicah mi jo je tele z glavesnelo in požrlo. Tako tedaj je že takrat vse na meni kazalo bodočega gospoda, kakoršense zdaj. Nazadnje mi je umrla še stara mati. In tako je bilo treba reči: Z Bogom, Indija-Komandija, nikoli se več ne vidiva!

Kmalu so mi zginili vsi spomini na njo, slednjič celó ime. Saj pa tudi veste, koliko inkolikterih reči se mora človek učiti v naših šolah in s kako silo in ročnostjo se mu vlivajov um in srce. Kaj čuda, ako se spomini in podobe iz prve mladosti umakniti morajobrezštevlnim šolskim predmetom, tako, da človek končavši šole ima ves drug um in srce in ne vé že več in ne čuti, kje je prav za prav rojen, tam gor ob ledenem morji ali ob mili Adriji. Tako tedaj bila je Komandija – zakopana.

Toda prišel je čas, ko sem se pogospodil; gospodje pa imajo denar, to je že starapravljica, in tako tudi jaz. Ali blagor mu dandanes, kdor ima denar, v malo dneh kakortica preleti lahko in si ogleda cel svet. In zletel sem tudi jaz na sever in na jug in vseogledal si in vse videl. In prigodilo se je nekega dne, peljal sem se tam doli nekje po južniItaliji. Prav lepa dežela je bila. Tako živo modro nebo, bolj modro se mi je zdelo, kakorvseh naših filozofov in politikarjev modrost in taki vinogradi in trte visoke, više kakorkraški hrasti in po njivah in polji divje rastoče tropične rastline, katerih na severji nemorejo vzgojiti, tudi če jim kurijo noč in dan, gozdovi pa vse polni pomeranč in limon inoljik in kaj vem še česa, kar mi, ki smo se botanike učili, le po imenu poznamo; od vsehstrani pa dišalo je po balzamu in družih vonjavah tako prijetno, da se mi je nos popolnomarazvadil in dolgo se ni mogel spet privaditi ostrí naši sapi. Vsa ta lepota tedaj, ktero sem zdaj popisal, ne vem po kaki psihologični postavi, iz najnižega dnu srca vskliknil: Tako mora biti Indija Komandija! Indija Komandija, toliko let zakopana, splavala je spetna površje moje duše. Čutil

sem se popolnoma pomlajenega. Koj vstanem in vprašamsoseda Laha, ali je morda tukaj Indija Komandija. A on me nekako čudno pogleda, kakorbi mi hotel reči: Kaj se ti sanja, še imena tega nisem slišal. Tako sem spoznal, da nisem vKomandiji. Ali sklenil sem trdno Indije Komandije tako dolgo iskat, dokler je ne najdem, ali vsaj nekaj o njej ne zvem. Vendar pa Indije Komandije nisem hotel več imenovati, da bi me morda ljudje čudno ne gledali. Kamorkoli sem prišel, vprašal sem le, kako jeime ovej deželi, pričakovaje, da bom vendar enkrat zaslišal ime zaželene mi Komandije. Toda zastonj.

Imenovale so se mi razne dežele, med njimi tudi deveta. Komandije pa le ni hotelo biti. Slednjič sem popolnoma obupal najti jo kdaj.

Zdelo se mi je, da še celó na zemlji ne more biti. Vendar pa vsaj kaj več o njej zvedeti me je mikalo, bodisi že kjerkoli. In glej, tedaj sem začel nadlegovati učenjake, ki poznajovsako ped zemlje in premerijo celó nebo in povedo, kod se je vozil Jupiter pred petstotisoč leti in mu določijo pot za družih petsto tisoč; ti učenjaki, rekel sem, gotovo vedó za Indijo Komandijo. Ali vse zastonj, ni duha ni sluha po nji. Še eno sem si izmislil, pribežalsem k mrtvim. In šel sem, in noč in dan preiskaval po knjižnicah stare zaprašene rokopise in spominke, ali bi bilo najti kak sled po Komandiji. Nič, nikjer nič!

Kaj mi je bilo začeti! Šel sem žalosten in zamišljen in zašel sem v puste gorate kraje. Steza me je peljala na strmo goro, više in više, dalje in dalje, dokler se ne znajdem od vseh strani obdanega od grozних skal. Glej, tam tik pod visokim skalovjem zagledam dobro vtrjeno pot, pod skalovjem pa vhod z leseno zagrajo zaprt. Stopivši pred vhod zapazim noter starčka, bela brada se mu je v temi svetila, zamišljen je sedel na stolu. Osupnjen postanem, ker tako so nas nekđaj naši učili, da starost se mora spoštovati. Kar mi pride v misel Indija Komandija. Glej, rekel sem, ta častiti starrec bi znal mi morda kaj povedati o Komandiji. Saj stari so vendar le modrejši, kakor mladi naši v jeklenih teorijah; spiljeni šušmarji z vsemi svojimi logaritmi. Kar stopim predenj in rečem:»Ne zamerite ljubi stric, jaz bi rad kaj zvedel o Indiji Komandiji. Veste vi kaj o nji?« Starček vzdigne počasi desnico in primši se za čelo globoko vzdihne.

»O Indija Komandija!«

Meni je srce kar utripalo. Obmolkne, debela solza se mu iz oči polije na lice, obrisavšisi jo, prižge luč, pomigne mi, naj grem za njim. Gremo po stopnjicah vedno nižje, dol in dol brez konca in kraja. Ta bo lepa, sem rekel, saj vendar tod se ne more priti v Indijo Komandijo. Zdaj se spomnim, kar sem enkrat slišal na zemlji, da je namreč naša zemlja velika krogla v središči čisto ognjena. In kar ni še zadosti, učeni celó mislijo, da je prav sredi zemlje pekel. Oho! sem začel misliti, tedaj se bližamo peklu, in Bog ve, da me ta stara pošast ne pahne v brezno in tako pridem še živ v pekel. In res, vedno topleje in topleje je prihajalo in slednjič je bil zrak že toplejši kakor na Krasu o sv. Ivanu, tako, da sem bil ves moker od potu. Tudi se mi je zdelo, da se vsako toliko vzdiguje dim iz dna. Ali groza, nad vse groze, ko zaslišim pod seboj zemljo se tresti na močne udarce: tum! tum! tum! Tu imamo že Hefajstovo kovačnico. In res, kakor sem poznejše od starca zvedel, kovali so tisti čas velikansko verigo za nekega mogočnjaka, ki je imel priti tiste dni z zemlje v pekel. Glej, tukaj blizo pekla se stari vstavi in obrnivši se na stran odpre železna vrata, privleče ven stare okajene papirje in mi jih izroči, rekoč:

»Tukaj, mladi prijatelj, vam izročam, kar imam najdražega na zemlji in pod zemljo. To je dragi spomin na mojega edinega prijatelja; neugasljiva želja, poznati svet in tuje narode in njihove šege, gnala ga je tudi v Indijo Komandijo: od mene daleč ločen mi je pošiljal ta pisma: upal sem, da se še kdaj vesela snideva, a neusmiljena osoda mi ga je unesla ne vem kam, tako da ga nikdar več nisem videl. V teh pismih najdete popisano, kar je on v Indiji Komandiji videl in doživel. Ko

vse preberete, prosim, poiskajte njegov grob in kosti semkaj prinesite ter jih poleg mene na vrtu pokopljite, ker jaz ne čakam več prihodnje pomladi. «

Utihne in se joče. In tako so pisma zdaj v mojih rokah. Jaz pa ves navdušen za slavo Indije Komandije sklenil sem ona pisma nespremenjena objaviti. Saj se nahaja v njih dosti zanimivega in tudi podučljivega. Le to moram opomniti, da je dokument zelo poškodovan, papir oguljen; posebno so pa letnice v začetku pisem, ker so bile ob robu zapisane, skoro popolnoma zbrisane, tako da jih ni moč več izslediti. A kar se je našlo, je vestno prepisano.

I. pismo

V Koludrovici 18. maja 18. .

Preljubi, prezvesti prijatelj v Skalovji!

Po čemer je srce celo življenje hrepenelo, česar sem dolgo časa željno iskal, Indijo Komandijo, našel sem; z lastnimi očmi jo gledam, v njej sem cel z dušo in s telesom. Pišem ti tukaj v glavnem mestu cele Komandije. Daleč, daleč sva zdaj vsak sebi, ljubi prijatelj. Že sam več ne vem, koliko dni sem moral navzgor hoditi, predno sem prišel do Indije. Nismo še sicer v nebesih, vendar pa prav blizo nebes; kajti nebeški strop je videti tukaj prav nizek. In da boš vsaj nekoliko si mogel domisliti, koliko viša je Indija Komandija od zemlje tam dol pri vas, poslušaj, kar ti povem.

Tisto solnce, katero tam dol od vas se ne zdi več od torila, s katerim sirijo na Krasu, tisto solnce tedaj je tukaj gotovo večje, kakor je bil tisti Obrovski obroč na Ogorskem za cesarja Karola Velikega. Vidi se celó ogenj v solnci in vali se v enomér iz solnčnih dimnikov dim tja pod nebeški strop. Luna pa, ki vam je kakor ženska glava nekaj debelega okroglastega obraza, je nam tako velikanska, da ji je že sam nos večji kakor vaš Triglav tam doli. Zdi se, da je že stara, ker obraz ji je zeló zgrbančen in grd, in človek se mora res čuditi, kako se morejo naši pesniki v njo zaljubljati. Želel bi jim priti enkrat v Komandijo. Le edenvaših pesnikov jo je dobro poznal, ki je nji, kolikor se še spominjam, tako podkuril:

*Stopil bom na stene Kraške,
Z močno roko bom pograbil,
Nagomilil sive skale,
Vstopil bom se za gomilo,
Skale metal na višave.
Tebi v rebra, blede luna!
Da ti pridem kje do dlake
Da ti zlomim katero rebro,
Da te sklatim iz višave*

*Vedno menjaš svoja lica,
Svoja lica razorana:
Včeraj bila si ko reta,
Dans rožičke z neba kažeš,
Jutro, starka! boš mrléla itd.*